

Knihovna města Plzně,
příspěvková organizace

Výročí Plzně a plzeňských osobností 2019

Plzeňská výročí v roce 2019 (výběr)

1239	První historická zmínka o vsi Skvrňany.	780
1319	První zpráva o vsi Radčice.	700
1369	První písemná zpráva o vsi Koterov.	650
1369, 7. 2.	Nejstarší doklad o existenci veřejných lázní v Plzni (Dřevěná ulice).	650
1379	První historické zprávy o vsích Bukovec, Lobzy a Újezd.	640
1384	První historická zpráva o vsi Červený Hrádek.	635
1384, 2.12.	Umístění Plzeňské madony (nejkrásnější plzeňské gotické sochy) do chrámu sv. Bartoloměje.	635
1414, 12. 9.	Založení hřbitova u kostela sv. Mikuláše.	605
1419, listopad	První příchod Jana Žižky a skupiny husitů do města.	600
1434, leden	Plzeňští ukořistili při výpadu do tábora husitů trofejního velblouda (budoucí součást městského znaku).	585
1434, 19. 9.	Císař Zikmund ocenil věrnost Plzně v boji proti husitům listinou se zlatou bulou, osvobozující Plzeň od placení cla a mýta v celé říši.	585
1449, 22. 4.	Plzeň se připojila ke katolickému vojensko-politickému seskupení, tzv. Strakonické jednotě.	570
1494, 7.11.	Nejstarší doklad o existenci opevnění plzeňského předměstí.	525
1554, 28. 2.	Začala výstavba nové plzeňské radnice	465

	(stavitel Giovanni de Statia).	
1554, září – 1555, březen	Plzeň po dobu moru v Praze sídlem zemské vlády.	465
1599, září – 1600, 4. 6.	Plzeň dočasně diplomatickým i správním centrem římskoněmecké říše díky pobytu císaře Rudolfa II. a jeho dvora (v Praze morová nákaza).	420
1609	Plzeň odmítla přistoupit k Majestátu Rudolfa II., který zaručoval náboženskou svobodu všem vyznáním, nadále přijímala za měšťany Plzně pouze katolíky.	410
1714	Dokončena stavba kláštera dominikánek – dnes SVK PK (stavitel Jakub Auguston ml.).	305
1804, 3.11.	Zřízení dvouletého filozofického ústavu – příprava k univerzitnímu studiu (dnešní Studijní a vědecká knihovna PK).	215
1819, 3.11.	Otevřena triviální škola s českým vyučovacím jazykem pro děti z chudších vrstev (dnešní Veleslavínova ul.).	200
1829	První plzeňské vystoupení herce J. K. Tyla s kočovnou divadelní společností Hilmerovou.	190
1839, 2.1.	Zahájena stavba Měšťanského pivovaru.	180
1844	Plzeňský knihař a knihkupec Vojtěch Hässler nechal z loterijní výhry postavit v Kopeckého sadech empírovou budovu tzv. Kamerálu (původně škola, dnes sídlo magistrátních úřadů) zachována polovina budovy vedle Měšťanské besedy.	175
1859, 22.1.	Pobočka sedleckých železáren hraběte Arnošta Valdštejna přenesena do Plzně.	160
1859, 8.4.	Dokončena stavba novorománské budovy synagogy ve Smetanových sadech (Stará	160

	synagoga).	
1864, 17.4.	Plzeňští řemeslníci založili vzdělávací a diskusní spolek Řemeslnická beseda.	155
1864, červen	Ignác Schiebl vydal první plzeňský adresář.	155
1864, 1.10.	Vyšlo první číslo Plzeňských novin (redaktor František Schwarz).	155
1869	Zahájena stavba pivovaru Gambrinus.	150
1869, březen	Zřízen Hasičský záchranný sbor města Plzně.	150
1869, 13.3.	Založen Rolnický akciový cukrovar.	150
1869, 4.6.	Martin Hruška jmenován správcem městského archivu (počátek novodobé archivní péče v Plzni).	150
1869, 12.6.	Emil Škoda odkoupil Valdštejnovu strojírnou (vznik Škodových závodů).	150
1869, 8.9.	Vysvěcen nově postavený evangelický kostel Sbor Karla Farského (stavitel Václav Daniel) v Husově ul.	150
1869, 21.10.	Otevřeno německé divadlo v Goethově ul. (stavitel Martin Stelzer, architekt Josef Niklas).	150
1869, 30.10.	První provedení Prodané nevěsty v Plzni (poprvé použity originální plzeňské kroje) – reprízy 3. 11. se zúčastnil Bedřich Smetana.	150
1874	Postavena první samostatná budova pro českou hlavní školu (dnes budova Fakulty právnické Západočeské univerzity v sadech Pětatřicátníků).	145
1874, 12.11.	Slavnostně odhalen pomník plzeňského buditele Josefa Františka Smetany ve Smetanových sadech (sochař Tomáš	145

	Seidan).	
1879, 18.5.	Založen Krejcarový spolek k podpoře chudé školní mládeže v Plzni.	140
1884, 6.- 8.4.	Antonín Dvořák dirigoval v Plzni své oratorium Stabat mater provedené zdejším pěveckým spolkem Hlahol.	135
1889, 4.10.	Zahájen provoz nové vodárny na Homolce.	130
1894	Spolek pro zbudování Dělnického spolkového domu koupil pozemek v tzv. Pekle, kde byl později vystaven Dělnický dům Peklo (centrum západočeského dělnického hnutí).	125
1899	Založen Přírodovědecký klub.	120
1899	Zřízena parní elektrárna pro napájení tramvají.	120
1899, 16.4.	Otevřeno první fotbalové hřiště (v prostoru ulic Korandova a Nerudova) zřízené nově založeným Football-Clubem Plzeň.	120
1899, 29.6.	Slavnostní zahájení tramvajového provozu na třech linkách (Bory – Lochotín, Nepomucká – Skvrňany a Plynárna – Náměstí). Výrobu provedly Křižíkovy elektrotechnické závody spolu s firmou Brožík.	120
1899, 12.12.	Přeměna Škodových závodů z rodinné firmy na akciovou společnost.	120
1904, 11.7.	Ustavena První západočeská akciová společnost pro průmysl tiskařský v Plzni.	115
1904, 1.10.	Otevřeno nádraží Jižní předměstí (architekt Rudolf Burian, postaveno firmou Müller a Kapsa).	115
1909	Založen Kroužek přátel starožitností (na záchranu a propagaci památek v Plzni	110

	a okolí) pod vedením Ladislava Lábka.	
1909, 5.4.	Založeno Sdružení pro komorní hudbu v Plzni.	110
1909, 10.4.	Ustavena firma Elektrické podniky města Plzně – výrobce elektřiny a provozovatel tramvajové dopravy (majitel město Plzeň).	110
1909, 2.10.	Ustavující valná hromada Západočeské fotbalové župy v Plzni.	110
1914	Založen Borský park (architekt Leopold Batěk).	105
1914, únor	Dokončena novostavba II. státní české reálky na Mikulášském náměstí (architekti Ferdinand Havlíček a Rudolf Kříženecký), výuka začala 18. 2. 1914	105
1914, 18.3.	V městském divadle se konala česká premiéra Wagnerovy opery Rienzi (dirigent Václav Talich, režie Karel Veverka).	105
1919	Založen Pěvecký spolek Bendl.	100
1919, 27.4.	Pohřby (s oficiálními armádními poctami) účastníků Rumburské vzpoury Františka Nohy a Stanko Vodičky.	100
1919, 17. 5.	Návštěva presidenta Tomáše Garrigue Masaryka.	100
1919, 5.7.	Starostou města zvolen Luděk Pik, politik, který se významně zasloužil o moderní vzhled Plzně.	100
1919, 31.10.	Založen Spolek výtvarníků plzeňských (první výtvarný spolek v Plzni).	100
1919, prosinec	Založen amatérský symfonický orchestr Plzeňská filharmonie (zánik 1961).	100

1924	Dokončena budova „Mrakodrapu“ (H. Zápal).	95
1924	Zkolaudována budova Vyšší hospodářské školy na Karlovarské tř. (architekt H. Zápal).	95
1924	Plzeňský gymnasta Robert Pražák získal na OH v Paříži tři stříbrné medaile.	95
1924, 2.3.	Městská hudební škola dostala na počest 100. výročí narození B. Smetany jeho jméno.	95
1924, 11.5.	Odhalení pamětní desky Bedřichu Smetanovi ve Fodermayerově ul. (dnes B. Smetany).	95
1924, 1. 12.	Vytvoření Velké Plzně (připojení Doubravky, Doudlevec, Lobež a Skvrňan).	95
1929	Provedena přestavba Brummelova domu v Husově ul. (architekti Adolf Loos a Karel Lhota).	90
1929, 21.3.	Začaly jezdit první autobusy Elektrických podniků města Plzně (do Bolevce, Doubravky, Doudlevec a na Bílou Horu).	90
1934, 24.6.	Otevřen Tyršův most v Doudlevcích, jeden z prvních celosvařovaných ocelových obloukových mostů na světě (projektant František Faltus).	85
1934, 25.11.	Otevřen Habrmanův most přes Úslavu v Chrástecké ul. v Doubravce (projektant Jaroslav Brček).	85
1939, 2.3.	Kolaudace nové školní budovy s kopulí hvězdárny (architekt Václav Klein) – budova bývalé porodnice na Čapkově náměstí.	80
1949	Založen Divadelní soubor Dialog.	70
1949, 1.1.	Plzeň se stala krajským městem.	70
1949, 21.6.	Ve věznici na Borech byl popraven generál	70

	Heliodor Píka.	
1949, 1.10.	Vznik Vysoké školy strojní a elektrotechnické.	70
1954	Založen smíšený pěvecký sbor Česká píseň.	65
1954	Založen Soubor písní a tanců Škoda Plzeň (dnes Mladina).	65
1954, 1.1.	Oficiálně zahájena činnost Krajské galerie v Plzni.	65
1959, 8.5	Otevřeno Pivovarské muzeum (Veleslavínova ul.).	60
1959, 1.9.	Otevřena novostavba Střední průmyslové školy strojní na Klatovské tř.	60
1964	Založeno Plzeňské orchestrální sdružení.	55
1964	Založena 3. ZUŠ v Plzni (ul. Ter. Brzkové).	55
1964, 26.8.	Pedagogický institut přeměněn na samostatnou Pedagogickou fakultu se statutem vysoké školy.	55
1969, 24.1.	Zbourání historické budovy kasáren 35. pěšího pluku.	50
1969, 16.4.	V klubu Dominik zahájena činnost historicky první diskotéky v Plzni (Zdeněk Raboch).	50
1969, 12.11.	Otevřena administrativní budova Hutní projekt podle návrhu architekta Jana Zikmunda (dnešní Anglické nábřeží).	50
1974, 3.12.	Otevřeno Muzeum Škoda v Korandově ul.	45
1989, 19.4.	Historické jádro Plzně prohlášeno městskou památkovou rezervací.	30
1994, 12.5.	Zahájen provoz azylového Domova sv. Františka provozovaného Městskou	25

	charitou.	
1994, 8.-13.8. a 30.8-3.9	První ročník festivalů Jazz na ulici a Struny na ulici.	25
1999, 1.6.	Odhalena replika sousoší Památník národního osvobození na náměstí TGM (sochaři Jaroslav Hruška a Karel Kotrba) z roku 1928.	20
1999, 18.12.	Otevřen kostel Evangelické církve metodistické v Plzni-Bolevci.	20
1999, 27.12.	Otevřeno Centrum protidrogové prevence a terapie (P-centrum) v Plachého ul.	20

Vypracovalo Oddělení informačních služeb a studovna Knihovny města Plzně, aktualizováno k 14. 12. 2018.

Výročí plzeňských osobností 2019

(výběr)

Flak, Jiří *1919/ +10.12.1997 Plzeň Voják, politický vězeň, protifašistický bojovník, držitel Medaile za hrdinství v boji.	*100
--	-------------

LEDEN

Janke, Svatopluk *3.1.1909 České Budějovice/ +25.1.1995 Plzeň Malíř, grafik.	*110
Lindauer, Gottfried *5.1.1839 Plzeň/ +13.6.1926 Nový Zéland Malíř.	*180
Moravec, Alois *5.1.1899 Chyšky u Milevska/ +6.3.1987 Praha Akademický malíř, grafik, ilustrátor, pedagog.	*120
Doutlík, Miroslav *13.1.1929 Praha/ +11.8.2016 Plzeň Divadelní režisér, dramaturg, překladatel.	*90
Böttinger, Josef *29.1.1839 Plzeň/ +14.10.1914 Praha Fotograf, kreslíř, malíř.	*180 +105

ÚNOR

Průša, Josef *3.2.1939 Plzeň Vysokoškolský pedagog, rektor, politik.	*80
Zikmund, Miroslav *14.2.1919 Plzeň Cestovatel, spisovatel, publicista.	*100
Fiala, Jaroslav *24.2.1929 Kupičov (Ukrajina) Muzikolog, vysokoškolský pedagog.	*90

BŘEZEN

Burian, Jan *5.3.1959 Moskva (Rusko) Režisér, vysokoškolský pedagog, v l. 1995-2013	*60
--	------------

ředitel DJKT v Plzni.	
Kohout, Eduard *6.3.1889 České Budějovice/ +25.10.1976 Praha Divadelní a filmový herec.	*130
Eisenreich, František Václav *1.8.1892 Plzeň/ +29.3.1969 Plzeň Malíř, grafik, ilustrátor, pedagog, spisovatel.	+50

DUBEN

Špillar, Karel *21.11.1871 Plzeň/ +7.4.1939 Praha Malíř, grafik, vysokoškolský pedagog.	+80
Macenauer, Bedřich *8.4.1929 Praha/ +15.11.2013 Plzeň Dirigent, sbormistr, pedagog.	*90
Houška, Karel *29.5.1833 Plzeň/ +21.4.1889 Plzeň Advokát, purkmistr města Plzně.	+130

KVĚTEN

Schwarz, Karel *21.12.1863 Jičín/ +7.5.1939 Plzeň Účetní, spisovatel, básník.	+80
Raboch, Miloslav *8.5.1949 Kladno Ředitel Nadace 700 let města Plzně.	*70
Beran, Josef *29.12.1888 Plzeň/ +17.5.1969 Řím Kardinál, arcibiskup pražský, metropolita a primas český, vysokoškolský pedagog.	+50
Grünberg, Peter *18.5.1939 Plzeň/ +7.4.2018 Jülich (Německo) Fyzik, nositel Nobelovy ceny.	*80
Chaloupek, Václav *21.5.1949 Plzeň Režisér, scenárista, publicista, politik.	*70
Kosnarová, Marja *23.5.1899 Plzeň/ +14.4.1973 Drhové u Písku Spisovatelka, loutkoherečka.	*120

ČERVEN

Tomažičová, Jana *3.6.1939 Český Brod Redaktorka, publicistka.	*80
Kříž, Jaroslav *5.6.1939 Plzeň Chemik, vědecký pracovník, prozaik, autor beletrie, estetických a filozofických esejů.	*80
Fingal, Petr *13.6.1889 Radnice/ +5.8.1940 Praha Novinář, redaktor, fejetonista, básník, dramatik.	*130
Koucký, Roman *14.6.1959 Plzeň Architekt, urbanista, vysokoškolský pedagog.	*60
Douša, Jaroslav *16.6.1949 Plzeň Archivář, ředitel Archivu města Plzně.	*70
Fabian, František *16.6.1929 Plzeň/ +14.8.2002 Plzeň Básník, historik, publicista.	*90
Koutský, Jaroslav *18.6.1929 Rokycany/ +28.11.2016 Regensburg (Německo) Odborník v oboru fyzikální metalurgie a materiálového inženýrství, emeritní profesor Západočeské univerzity.	*90
Píka, Heliodor *3.7.1897 Štítina/ +21.6.1949 Plzeň Armádní generál.	+70
Kreuzmannová, Anna *24.6.1899 Plzeň/ +20.7.1994 Praha Herečka, loutkoherečka, pedagožka.	*120
Blöchl, Jakob *28.8.1820 Unterkreuzberg (Německo)/ +26.6.1879 Plzeň Sládek plzeňského pivovaru.	+140
Mrázek, Miroslav *29.6.1929 Plzeň Muzikolog, pedagog, odborný publicista.	*90
Soukup, Emil *30.6.1939 Plzeň Duchovní, arciděkan.	*80

ČERVENEC

Cimrhanzl, Tomáš *6.3.1840 Žichovec/ +1.7.1899 Plzeň Středoškolský profesor, vlastivědný pracovník, správce Městské knihovny.	+120
Plachta, Jindřich *1.7.1899 Plzeň/ +6.11.1951 Praha Divadelní a filmový herec.	*120
Steimarová, Annie *7.7.1889 Plzeň/ +15.3.1962 Liberec Herečka.	*130
Gott, Karel *14.7.1939 Plzeň Zpěvák.	*80
Toman, Vlastislav *17.7.1929 Plzeň Spisovatel, v l. 1960-1991 šéfredaktor časopisu ABC.	*90
Černý, František *28.7.1959 Plzeň Sportovec, hokejista.	*60
Slimáček, Jan *31.7.1939 Kelč Hudební skladatel, režisér, redaktor.	*80

SRPEN

Burian, Emil František *11.6.1904 Plzeň/ +9.8.1959 Praha Herec, režisér, spisovatel, skladatel, divadelní ředitel.	+60 *115
Loučím, Jan *20.8.1949 Plzeň Filmový režisér, kameraman, scénárista.	*70

ZÁŘÍ

Krátký, Vladislav *16.9.1929 Plzeň/ +23.12.2016 Historik, publicista, muzejní pracovník, ředitel Muzea Škoda v Plzni.	*90
Syka, Karel *21.9.1949 Plzeň Pedagog, grafik, výtvarník, ředitel ZUŠ v Plzni.	*70
Čepelák, Václav	*120

*24.9.1899 Hořovice/ +27.9.1982 Plzeň Historik, vysokoškolský pedagog.	
--	--

ŘÍJEN

Radkovský, František *3.10.1939 Třešť Biskup plzeňský.	*80
Plachý z Třebnice, Šimon *ca 1560 Horšovský Týn/ +8.10.1609 Plzeň Purkmistr Plzně, městský archivář. Sepsal nejstarší kroniku plzeňskou nazvanou "Paměti plzeňské".	+410
Špillar, Jaroslav *11.10.1869 Plzeň/ +30.11.1917 Dobřany Malíř.	*150
Kikinčuk, Pavel *27.10.1959 Hradec Králové Herec.	*60

LISTOPAD

Pexidr, Karel *4.11.1929 Praha Hudební skladatel, pedagog, autor prózy a poezie.	*90
Zahrádka, Lubor *6.11.1919 Benešov/ +3.1.2009 Plzeň Neurolog, loutkoherec.	*100
Koenigsmarková, Alena *10.11.1919 Plzeň/ +2.11.2010 Malířka, grafička.	*100
Koliha, František *16.11.1909 Plzeň/ +11.4.1985 Plzeň Malíř, ilustrátor, pedagog.	*110
Kunová, Jaroslava *16.11.1949 Plzeň Manažerka, ředitelka Fakultní nemocnice Plzeň, předsedkyně Asociace nemocnic ČR.	*70
Škoda, Emil *18.11.1839 Plzeň/ +8.8.1900 Seltzthal (Rakousko) Průmyslník, zakladatel firmy Škoda.	*180
Fodermayer, Augustin *23.11.1829 Plzeň/ +5.7.1906 Vídeň (Rakousko) Obchodník, mecenáš, čestný občan města Plzně.	*190
Raboň, František	*60

*28.11.1959 Plzeň Sportovec, cyklista, trenér.	
Honzík, Lumír *30.11.1959 Fyzik, astronom, ředitel Hvězdárny a planetária Plzeň.	*60

PROSINEC

Čechura, Milan *5.12.1949 Ústí nad Labem Autor básní, povídek, pohádek a písňových textů.	*70
Bláha, Zdeněk *27.12.1929 Horní Bříza Hudební redaktor, hudební skladatel, dudák.	*90
Mauritzová, Ilona *29.12.1959 Chomutov Vysokoškolská pedagožka, rektorka.	*60
Trnka, Jiří *24.2.1912 Plzeň/ +30.12.1969 Praha Malíř, grafik, ilustrátor, scénický a filmový výtvarník kreslených a loutkových filmů.	+50

Vypracovalo Oddělení informačních služeb a studovna Knihovny města Plzně 20. 7. 2016, aktualizováno a doplněno ke dni 24. 8. 2018.